

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 29286/2023
06.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Давор Јовановић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Слободан Нешић, адвокат из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права и издржавању детета, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 271/2023 од 12.07.2023. године, у седници одржаној 06.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 271/2023 од 12.07.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П2 43/2022 од 25.04.2023. године, ставом првим изреке, одлучено је да се малолетно дете странака, ВВ рођен ...2014. године, поверава на самостално вршење родитељског права тужиоцу АА из ..., као оцу детета. Ставом другим изреке, одлучено је о одржавању личних односа између тужене и мал. ВВ, који ће се одвијати на тај начин што ће тужена виђати дете сваке недеље у времену од 10 – 18 часова. Ставом трећим изреке, тужена је обавезана да на име свог доприноса у издржавању мал. детета ВВ плаћа месечно износ од 8.000,00 динара, почев од 25.04.2023. године, као дана доношења пресуде, па све док за то постоје законски услови до 05.-ог у месецу за текући месец, на руке АА. Ставом четвртим изреке, одлучено је да се овом пресудом мења пресуда Основног суда у Врању П2 55/17 од 12.10.2018. године, у ставу другом, трећем и четвртном изреке и пресуда Основног суда у Врању П2 258/20 од 13.05.2021. године, у ставу првом изреке. Ставом петим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Апелациони суд у Нишу је, пресудом Гж2 271/2023 од 12.07.2023. године, одбио као неосновану жалбу тужене и потврдио пресуду Основног суда у Врању П2 43/2022 од 25.04.2023. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11...18/20), у вези одредбе члана 202. Породичног закона ("Службени гласник РС", бр. 18/2005...6/2015) и одредбе члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23), па је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, брак парничних странака разведен је правноснажном пресудом Основног суда у Врању П2 55/17 од 12.10.2018. године, којом је њихово мал. дете, ВВ, рођен ...2014. године, поверен на самостално вршење родитељског права мајци ББ из ..., уређен начин одржавања личних односа мал. детета и оца, а отац обавезан да доприноси издржавању мал. детета износом од 5.000,00 динара, почев од 26.10.2017. године па док за то постоје законски услови. Пресудом истог суда П2 258/20 од 13.05.2021. године, измењена је пресуда П2 55/17 од 12.10.2018. године у погледу начина одржавања личних односа оца и мал. детета. Тужилац је почетком фебруара 2022.године приметио телесне повреде код детета о чему је обавестио полицију и одвео дете код лекара ради указивања лекарске помоћи. У вези поднете пријаве, ПУ Врање је туженој изрекла хитну меру привремене забране да контактира мал. ВВ и прилази му, а та мера је од стране Основног суда у Врању, решењем НП 25/22 од 06.02.2022. године, продужена за још месец дана. Почев од 05.02.2023. године мал. ВВ живи код оца коме око старања о мал. детету помаже и његов отац. Центар за социјални рад Врање је, у свом извештају од 04.04.2022. године, навео да је обавио разговор са оцем и мал. дететом, па је констатовано да између оца и детета постоји успостављен топао емотивни однос и добра комуникација, те да тужилац задовољава развојне индивидуалне потребе детета, у складу са његовим узрастом, адекватно и правовремено. Мал. ВВ се изјаснио да му је у кући оца лепо и да жели да остане са њим да живи пошто му отац помаже око учења и савладавања наставног градива. Мишљење тог Центра је да је у интересу мал. ВВ да се измени одлука о поверавању, тако што ће се дете поверити оцу на самостално вршење родитељског права, јер је то у интересу детета које је јасно изразило жељу да и даље живи са оцем, док је отац показао родитељску одговорност и мотивисаност да се стара убудуће о мал. детету на адекватан и савестан начин. Тужена је, након развода брака са тужиоцем, била у ванбрачној заједници са другим човеком са којим је добила још једног сина, а по престанку те заједнице сада живи код родитеља. Запослила се у фирми "ГГ" у ... 01.09.2022. године и прима месечну зараду у износу од 35.000,00 динара, док за оба детета прима и дечији додатак у износу од 5.000,00 динара. Тужилац живи са својим оцем у његовој кући, баве се пољопривредом, чувају 70 оваца и три коња, обрађују земљу и секу дрва у шуми за дневницу.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су, применом одредбе члана 77, 154. и 160. Породичног закона, изменили раније донету одлуку о вршењу родитељског права, тако што су мал. дете поверили оцу на

самостално вршење родитељског права, уредили начин одржавања личних односа тужене са мал. дететом на начин предложен у извештају органа старатељства и тужену обавезали да на име свог доприноса за издржавање мал. детета плаћа месечно износ од 8.000,00 динара.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Одредбом члана 3. став 1. Конвенције о правима детета ("Службени лист СФРЈ"- међународни уговори, бр. 15/90 и "Службени лист СРЈ" – међународни уговори, бр. 4/96, 2/97), прописано је да у свим активностима које се тичу деце, од примарног значаја је интерес детета, без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Ставом 2. истог члана Конвенције, прописано је да се државе чланице обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и да ће у том циљу предузети све потребне законодавне и административне мере.

Породични закон је одредбом члана 6. став 1., прописао да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима која се тичу деце. На основу одредбе члана 77. истог Закона, прописани су услови за самостално вршење родитељског права, тако што је ставом 3. те одредбе Закона, прописано да један родитељ врши сам родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршењу родитељског права. Ако родитељи нису закључили споразум о вршењу родитељског права или суд процени да споразум није у најбољем интересу детета, одлуку о поверавању заједничког детета једном родитељу, о висини доприноса за издржавање од стране другог родитеља и о начину одржавања личних односа детета са родитељем доноси суд на основу одредбе члана 272. Породичног закона. Пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права, суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима, на основу одредбе члана 270. Породичног закона. У спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета, на основу одредбе члана 266. став 1. Породичног закона.

Интерес детета је правни стандард, а поступање у складу са најбољим интересом детета подразумева доношење одлуке на начин на који би дете за себе одлучило, када би за то било способно. Због тога, рад органа старатељста у погледу утврђивања и процена свих релевантних околности за формулисање валидног предлога о начину вршења родитељског права који ће бити у најбољем интересу деце мора бити праћен активним учешће сваког детета које је способно да формира и изрази своје аутентично мишљење.

У конкретном случају, нижестепени судови су правилно закључили да су се од доношења раније судске одлуке којом је разведен брак странака и њихово малолетно дете поверено туженој, као мајци, на самостално вршење родитељског права, промениле околности тако да је сада у најбољем интересу мал. ВВ да буде поверен оцу

на самостално вршење родитељског права. Ово посебно имајући у виду да је према туженој, као мајци, ПУ Врање 05.02.2022. године изрекла хитне мере и то привремену забрану да контактира мал. ВВ и да му прилази, која мера је од стране Основног суда у Врању продужена за још месец дана, а због догађаја у ком је тужена ударила мал. дете и нанела му повреду, што је дете потврдило пред органом старатељства. Од тог догађаја, мал. дете живи са оцем са којим има успостављен топао емотивни однос и добру комуникацију, тако што тужилац задовољава развојне потребе детета, у складу са његовим узрастом, а мал. ВВ је изразио жељу да остане да живи са оцем. Надлежни Центар за социјални рад је дао мишљење да је у интересу мал. ВВ да и даље живи са оцем и да буде њему поверен.

Тужена у ревизији понавља чињенице истицане у жалби које су биле предмет правилне оцене од стране другостепеног суда и не доводе у сумњу правилност побијане одлуке. Имајући у виду утврђено чињенично стање, налаз и стручно мишљење надлежног органа старатељства који је ценио родитељске капацитете парничних странака, Врховни суд налази да је правилан закључак нижестепених судова да су се промениле околности и да је потребно да се промени одлука о вршењу родитељског права у односу на раније донету одлуку којом је мал. дете било поверено мајци, пошто је, и по оцени Врховног суда, у најбољем интересу мал. детета да живи у домаћинству са оцем, а да личне односе са мајком одржава на начин одређен побијаном пресудом.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**